

Tévés Oscar Sztálinnak?

A Sztálin című televíziós filmet tíz Emmy-díjra jelölte az Amerikai Televíziós Akadémia tagsága. A részben Magyarországon forgatott film a Home Box Office amerikai kábeltelevíziós társaság saját produkciójában készült.

A Sztálin versenyben van a legjobb film (*Mark Carliner* producer), a legjobb operatőr (*Zsigmond Vilmos*), a legjobb főszereplő (*Robert Duvall*), a legjobb férfi (*Maximilian Schell*) és női karakter alakítás (*Joan Plowright*) Emmy-díjáért, továbbá jelölést kapott a film forgatókönyvírója, berendezője, maszkmestere, hangmérnöke és hangvágója is.

A Sztálin címszereplője, *Robert Duvall*, a Nágya édesanyját alakító *Joan Plowright* és a Lenint megformáló Maximilian Schell ez év januárjában már elnyerte a hollywoodi külföldi kritikusok Golden Globe díját. Ez volt az első alkalom, hogy egy amerikai játékfilm stábjába a *Kreml falai között* és *Sztálin* dácsájában forgathattak.

Az HBO mozicsatorna a Sztálin című produkción kívül több filmmel is versenybe került: összesen 55 Emmy-jelöléssel várja az idei tévés Oscar-díjkiosztást szeptember 19-én.

Boszorkányéj

Boszorkányok pedig vannak. Ezt az állítást mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy bálát is rendeztek tiszteletükre. Pénteken, az Imperial Casinóban. Hogy azok, akik a téli báli szezonban nem mulatták ki magukat, most, nyáron, a szabadtéri és az ifjú-

sági napok idején pótolhassák ezt. Több mint százán gondolták úgy, hogy a szegedi boszorkányok megérdemelnék egy táncot. És hogy a helyzet mégsem olyan szörnyű, kedves férfiak, mint néha gondolják, igazolja az, hogy a fiatalabbnál fiatalabb, szebbnél szebb hölgyek közül főboszorkánynak Kalocsai Katalin titkárnt választották.

K. G.

Képünkön: ketten a boszorkányok közül (Fotó: Révész Róbert)

A szegedi szabadtérin először bemutatott új táncszínházi mű, a Szent Antal megkísértése – mint egy halálosan komoly flört. A felek nagy tapasztalatú játékosok, s ezt egyikük sem leplezi. Kihívóan feszít, mutogatja minden veleszületett és az idők folyamán fölvelt-ráaggatott tulajdonságát-képességét a Dóm tér színpada. *Imre Zoltán*, a szabadtéri első balett-ősbemutatójának koreográfus-rendezője mintha hetykén odaszólna a hatalmas térnek: ismerlek, szép hölgy! És beveti a hódítás tapasztalaton alapuló változatos trükkjeit. Mintha nem lenne komoly tétje a kalandnak, teljesíti a partner minden kívánságát.

Va banque-ot játszanak. Ha templom – akkor misztériumjáték-szerűség, vagyis a misztériumjáték furcsa, groteszk, enyhén cinikus, mégis komoly vonzalmakat mutató, modern idézete. Biblikus-filozofikus téma – a jelenbe transzplantálva: a klasszikus szenvedéstörténet és a krisztusi vállalás remiszencenciáival, a szentté avatott Nagy Megkísértett (Antal) hézagosan rákmaradt legendáriumának elemeivel, az általa ihletett művészi értékek citátumaival – egy *modernkori városi ember mindannyiunk számára ismerős vívódása*. A folytonos hányattatás a Jó és a Rossz között, az örökké megválaszolatlan általános kérdések – miért jó? és miért rossz? S persze az egyetemes kérdések között – a személyesek. Mert szó

Táncszínházi ősbemutató a szabadtérin Megkísértettek

sincs arról, hogy az egykori remete hitbéli megkísértése a téma, mint az inspiráló-ihlető, szómágiás vízióban, Flaubert-nél; hanem amiről itt szó van: egy mai remete, a művész megkísértése. Leginkább két modernkori (mindenkori?) főbűn, a *hatalmi téboly* és a *materiális-szexuális tobzódás* által. A szereplők? Ahogy egy modern misztérium-szerűséghez illik, a Sátán és az ő földi és égi országának teremtményei, közmegegyezésben rögzített figurák, „jellemtelen” allegorikus alakok; *rémálmaink démonjai és napi valóságunk militánsai*. No és az Anya, aki csak egy van, és mindig mellettünk van, ámbár tehetetlen...

Márta István talán önmagának is váratlanul szórakoztató módon és roppant koncentrációval hódítja meg a frivol partnert, ezt az egyedülvaló teret – amelyre most belettenezne kell... Szerzői tevékenységének lényegi elemei izgalmasan ellentmondásosak: másodpercre pontosan kiszámított időtartamra, egymástól vibrálóan eltérő elemekből sodró erejű, nagy zenei formákat, s ezekből organikus egyiséget „gyártott” (a szó eredeti értelmében, mert elektronikus úton). Miként a gyakorlati széptevő, bedobta az összes idézetvariációt, amiről föltételezte, hogy tetszeni fog – s ami magának is tetszik persze, hiszen elsajátította. Az így

Lucia Papa (Santuzza) és Daniel Munoz (Turiddu)

Fotó: Gyenes Kálmán

Méltatlan Parasztbecsület

Szokatlan párosításban – Imre Zoltán és Márta István elementáris erejű modern balettjének ősbemutatójával együtt – került színre Mascagni operája a Temesvári Román Opera vendégjátékaként. Szerencsés esetben ez még előnyé is válhatott volna. Ha a látványban és a zenében a modern művészeti irányzatokat ötvöző kitűnő balettprodukció után – ha tetszik, annak ellenpontjaként – a Parasztbecsület autentikusan szólalt volna meg, ha létrehozóinak a zenei naturalizmus, a verizmus megmutatásához lett volna elég erejük és tehetségük.

A temesváriakat egyetlen körülmény menti: a *Dóm téri színpad nehezen viseli, ha nem benne gondolkodnak, ha a rendező és a díszlettervező nem eleve oda képzel el egy produkciót*. Márpedig ezt a Parasztbecsületet nem ide álmodták. Elég egyetlen pillantást vetni *Dumitru Popescu* díszleteire. Az aránytalan, papírmasé házacsákák festett fekete szellőzőnyílásaikkal idétlenül mutatnak, ráadásul indokolatlanul leszűkítik a teret, eleve megbénítják a színpadi mozgást. Érdemes fellapozni a szabadtéri történetéről szóló könyveket és megnézni milyen volt 1935-ben *Oláh Gusztáv* vagy 1970-ben *Varga Mátyás* díszlete. Mindketten lépcsőkel tagolt, a térbe jobban illeszkedő színpadképet találtak ki, amely reálisan idézte a szicíliai falucska hangulatát. A mostani előadásból a darab egyik éltető eleme, a couleure locale egyszerűen hiányzott. (Ráadásul a második estén azért is izgulhatott a néző,

hogy az erős szél mikor röptí fel papírsárkányként a „házfalakat”.)

Marina Emandi, az előadás rendezője mintha nem is színpadi, hanem oratórikus, statikus műfajként fogná fel az operát, a kórus szinte szólamonként áll fel, életszerű mozgásnak semmi nyoma. A szegediekkel kiegészült operakórus egyébként szépen szólt, kár, hogy a második előadás *épp a legjobb rész, az Innegiamo indult rosszul*.

A Turiddu éneklő argentin *Daniel Munoz* az előadás legfőbb erőssége, bár a háttérből a

Sicilianát még bizonytalanul intonálta, a színre lépés után hangban és játékban is árnyaltan keltette életre figurát. Magvas, dinamikus tenorhang építette fel játékát, dús hangja sokkal árnyaltabb frazírozással, jobb légzéstechnikával érvényesülne igazán. Sikerültebb, színesebb volt a másik Santuzza, a biztosabb magasságokkal, szárnyalóbb hanggal

rendelkező *Marilena Chirici* alakítása. Áriájának (*Voi lo sapete*) íve volt, megrendítően, átélve szólaltatta meg. Mindkettőjük Santuzzája talán panaszkodóbb, könyörgőbb, líraibb volt a megszokottnál, és kevésbé mutatták meg azt a sértett, vad, kétségbeesett szenvedélyt, ami az asszonyt a végzetes lépésre készíti. Kitűnő volt az első előadás Alfiója, *Alexandru Moisuc*, akit nemcsak remek hangja predestinál a szerepre, hanem színészi képessége is. Nem mondható el ez a másik Alfio, *Marius Iuliu Mare* esetében, aki színtelenné, jelentéktelenné degradálta a figurát, ráadásul ritmikailag következtlenül megoldott áriájával (*Il cavallo scalpita*) majdnem szétzilálta a kórust. Mindkét előadás *Sofia Chivu* alakította Mamma Lucia szerepét, szánalmasan, már nem intakt hanggal, játékával körülbelül a vidéki műkedvelő előadások színvonalán. Ugyancsak kétszer láthattuk Lolaként *Elena Gaját*, akinek jól érvényesült szép, sötét színű hangja. A jeles énekesnő biztosan csodás, temperamentumos Carmen lehet, de Lolaként visszafogottabbnak kellett volna lennie, hiszen egy szicíliai falucskaiban egy férjes asszony nem lehet a nyilvánosság előtt ennyire kacér és csapodár.

Molnár László, az előadás karmestere nehéz feladatot vállalt magára. Rövid próbaidőszak alatt kellett két operakórust összehangolnia, a tenorsztárt és a begyakorolt társulat saját elképzeléseihez időmítania. *Talán a zenekarral sikerült legkönnyebben közös nevezőre jutnia, dirigálásával perfekt volt az előjáték és az Intermezzo*.

Ez a Parasztbecsület-előadás egyértelműen bizonyítja, hogy a szegedi szabadtéri színpadára, egy hatezres nézőtér elé nem lehet provinciális produkciót kiállítani. Még akkor sem, ha a rendkívül szerény költségvetésből nem telik jobbra. A hely szelleme kötelez...

Hollósi Zsolt

Fotó: Gyenes Kálmán

szet – igen jó nézni. Egy észrevétlen pillanatban nyilván összegabalyodott minden és a nyilvános flörtből valahogyan intim, bensőséges szerelem lett: hely és alkotók egymásra találtak, s a „gyümölcs” vonzó,

mint ama paradicsomi... Az elmúlt hétvégi kettőnél több alkalomra is megkívánjuk – vagy ellenálljunk a kísértésnek?

Sulyok Erzsébet